

Sandvikens kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Kungsgårdens skola i Sandvikens kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sandvikens kommun att senast den **22 oktober 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Sandvikens kommun inte uppfyller författningsskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Åtgärder

- Lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn, som ska anmäla detta till huvudmannen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Sandvikens kommun inte uppfyller författningsskraven avseende att:

- Det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, God miljö för utveckling och lärande, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

- Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete ska bedrivas av samtliga kompetenser för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Detta innebär att elevhälsans insatser även ska innefatta insatser av psykolog.
- Alla elevers behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet ska tillgodoses. I detta ingår:

- att skolan arbetar med studie- och yrkesvägledning på ett individanpassat, systematiskt och långsiktigt sätt,
- att tydliggöra hur ansvaret för studie- och yrkesvägledningen är fördelat mellan studie- och yrkesvägledare, lärare och övrig personal samt formerna för samarbetet mellan dem, samt
- att se till att det finns rutiner för studie- och yrkesvägledningen på skolan och se till att studie- och yrkesvägledningen sker kontinuerligt och integrerat i utbildningen under studietiden.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet mot kränkande behandling vid Kungsgårdens skola. Tillsynen visar att rutinen för att anmäla kränkande behandling inte fungerar och att rektor och huvudman inte får kännedom om samtliga inträffade kränkningar. Vidare visar tillsynen att det inte är elevens upplevelse som avgör vad som är en kränkning utan att det är personalen som avgör detta. Skolinspektionen bedömer också att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan mot bakgrund av att psykolog inte deltar i detta arbete. Slutligen bedömer Skolinspektionen att det finns brister i den studie- och yrkesvägledande verksamheten. Detta eftersom tillsynen visar att samtliga elevers behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet inte tillgodoses. Det saknas ett systematiskt arbete kring studie- och yrkesvägledning som omfattar eleverna i samtliga årskurser på skolan.

Föreläggande

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet mot kränkande behandling vid Kungsgårdens skola. Tillsynen visar att skolan inte har en fungerande rutin för anmälningar om kränkande behandling och att rektorn och huvudmannen inte får kännedom om samtliga inträffade kränkningar. Vidare visar tillsynen att det inte är elevens upplevelse som avgör vad som är en kränkning utan att det är personalen som avgör detta.

Enligt 6 kap. 10 § skollagen är en lärare eller annan personal som får kännedom att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektor är i sin tur skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av Skolinspektionens utredning framgår att skolans rutiner för anmälningar av kränkande behandling är otydliga. Skolinspektionen har i samband med tillsynen tagit del av skolans plan mot kränkande behandling. Av planen framgår att en elev som får kännedom om att någon utsatts för kränkande behandling ska berätta det för en vuxen och att mentor ansvarar för att informera biträdande rektor, samordnaren för

trygghetsteamet och vårdnadshavare om händelsen, åtgärderna och uppföljningsplanen. Det framgår inte hur rektorn får kännedom om kränkningen men däremot att rektorn ska informera grundskolechefen om att en kränkning har ägt rum. En representant för elevhälsan berättar i intervju med Skolinspektionen att det tidigare fanns en pärm i vilken personalen dokumenterade fall av kränkande behandling. Representanterna för elevhälsan säger dock att "nu vet vi inte hur vi ska göra".

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare framgår att det förekommer kränkande behandling på skolan som inte anmäls till rektorn och att det är lärarna som avgör vad som är en kränkning. Vid Skolinspektionens intervju med lärare i förskoleklass och årskurserna 1-3 uppger en lärare att det förekommer kränkande behandling mellan elever i en klass. Även lärare i årskurserna 4-6 uppger att kränkande behandling förekommer men att det sker vid enstaka tillfällen. En lärare i årskurserna 4-6 uppskattar att det har inträffat en kränkning vid skolan det senaste året. Lärarna berättar att de dokumenterar kränkningarna på en lapp som de lämnar till rektorn, mentorn och trygghetsteamet. Enligt lärarna är det större incidenter som dokumenteras, exempelvis att en elev har slagit någon och det är personalen som avgör om det är en kränkning och om det ska anmälas eller inte.

Av Skolinspektionens intervjuer med rektorn och representanter för elevhälsan framgår att de inte känner till att kränkningar har inträffat vid skolan. Rektorn uppger att det finns en blankett som ska fyllas i om någon elev känner sig kränkt och att rektorn omedelbart får kännedom om något allvarligt inträffar på skolan. Rektorn uppger vidare att ingen anmälan om eventuell kränkande behandling har gjorts till henne under läsåret. Även representanterna för elevhälsan uppger att rektorn informeras om kränkande behandling inträffar, men att det inte har varit några kränkningar under läsåret.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Kungsgårdens skola inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Sandvikens kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Psykologisk kompetens saknas i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan. Tillsynen visar att en skolpsykolog inte deltar i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Visserligen framkommer att skolan har tillgång till en skolpsykolog som arbetar åtgärdande med utredningar och med handledning av lärare, men för att kraven på ett förebyggande och hälsofrämjande arbete ska vara uppfyllt krävs det att elevhälsans samtliga kompetenser samverkar och deltar i arbetet. Även elevhälsans psykologiska kompetens behöver därför delta i arbetet med att identifiera behov av förebyggande och hälsofrämjande insatser samt i genomförandet av dessa.

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För

dessa insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator samt till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. I skollagen anges vidare att elevhälsans arbete främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och syfta till att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 275 ff) anges att elevhälsan ska vara samlad och att arbete med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och andra personalgrupper på skolan. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan enligt förarbetena ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna där elevhälsans medverkan är viktig enligt förarbetena, rör exempelvis elevernas arbetsmiljö och livsstilsrelaterad ohälsa. Vidare anges att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor. I förarbetena anges att skälet till att en uppräknig görs av berörda personalkategorier (så som psykolog) är att elevhälsan förutsätter tillgång till en kompetens som är tillräcklig för att eleverna ska få det stöd de behöver.

Vid Skolinspektionens intervjuer med representanter för elevhälsan och med rektorn framkommer att skolpsykologen arbetar främst åtgärdande och handleder personal men i övrigt inte deltar i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Representanter för elevhälsan uppger att en kammungemensam psykolog genomför utredningar och återför testresultat vid behov. Psykologen har enligt representanterna för elevhälsan handledningsmöten med lärarna kring hur de kan bemöta elever i behov av stöd. Enligt representanterna för elevhälsan är en psykolog dock inte involverad på något annat sätt i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Skolans rektor uppger att en psykolog finns tillgänglig när skolan behöver det och att psykologen är med i arbetslag och diskuterar med lärarna samt handleder personal. Enligt rektorn har den biträdande rektorn, specialpedagogen och psykologen ett bra samarbete men psykologen deltar inte regelmässigt i elevhälsans möten.

Samtliga elever erbjuds inte studie- och yrkesvägledning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i den studie- och yrkesvägledande verksamheten på Kungsgårdens skola. Detta eftersom tillsynen visar att samtliga elevers behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet inte tillgodoses. Det saknas ett systematiskt arbete kring studie- och yrkesvägledning som omfattar eleverna i samtliga årskurser på skolan. Bristerna i arbetet med studie- och yrkesvägledning innebär att alla elever inte aktivt görs medvetna om sina valmöjligheter eller stärks i att kunna göra självständiga val underbyggda var om framtida studier och arbete.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses. Rektorn har enligt läroplanen ett särskilt ansvar för att samverkan mellan skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Rektorn har även ansvar för att den studie- och

yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder inför fortsatt utbildning.

I Skolverkets allmänna råd med kommentarer om arbete med studie- och yrkesvägledning (SKOLF 113:180, s 13-19) anges bland annat att skolan behöver arbeta med studie- och yrkesvägledningen på ett individanpassat, systematiskt och långsiktigt sätt. På så vis kan eleverna utveckla de insikter, kunskaper och förmågor som behövs för att ta ställning till och fatta beslut om sin framtid. Rektorn bör se till att det finns rutiner och metoder för att planera, utvärdera och utveckla studie- och yrkesvägledningen så att den tillgodoser elevernas behov av vägledning. Rektorn bör vidare tydliggöra hur ansvaret för studie- och yrkesvägledningen är fördelat mellan studie- och yrkesvägledare, lärare och övrig personal samt formerna för samarbete mellan dem. Vidare bör rektorn se till att studie- och yrkesvägledning sker kontinuerligt och integrerat i utbildningen under studietiden, så att eleven ges förutsättningar att göra väl underbyggda studie- och yrkesval, samt se till att eleverna utifrån sina behov erbjuds vägledningssamtal.

Av Skolinspektionens intervjuer med elever, lärare och representanter för elevhälsan framgår att skolan saknar ett systematiskt arbete kring studie- och yrkesvägledning för samtliga elever på skolan. I Skolinspektionens intervjuer med elever framgår att varken eleverna i årskurserna 2 och 3 eller 4-6 vet vad en studie- och yrkesvägledare är. Eleverna i årskurs 2 och 3 kommer inte ihåg att de exempelvis har pratat om vad man kan arbeta med när man blir stor. I intervju med elever i årskurserna 4-6 berättar en elev att de har pratat om vilka olika möjligheter man har om man får olika betyg och en annan elev säger att det nog är för tidigt att prata om olika yrken när man går i årskurs 4. Eleverna i årskurs 6 uppger att de inte har fått någon vägledning i samband med val av moderna språk. I Skolinspektionens intervju med lärare som undervisar i årskurserna 4-6 framkommer att det inte finns någon schemalagd eller planerad studie- och yrkesvägledning på skolan. Det ingår enligt lärarna lite inslag av studie- och yrkesvägledning inom ramen för undervisningen i de samhällsorienterade ämnena men lärarna säger att de inte får någon handledning av någon med studie- och yrkesvägledarkompetens i detta arbete. Representanterna för elevhälsan uppger i intervju att det så vitt de vet inte finns någon studie- och yrkesvägledare på skolan.

Även av uppgifter från rektorn framgår att det saknas ett systematiskt arbete kring studie- och yrkesvägledning för samtliga elever. Rektorn uppger i intervju med Skolinspektionen att skolan ska följa en plan för studie- och yrkesvägledning men att de ligger efter i det arbetet. I en kompletterande skrivelse har rektorn uppgett att lärare har arbetat med momenten arbete, regler, lagar och pengar inom ramen för samhällsorienterade ämnen. Enligt rektorn ska en studie- och yrkesvägledare anställas läsåret 2018/19 och den kommer att besöka årskurserna 5 och neråt under hösten 2018. Detta har enligt rektorn inte hunnits med under läsåret 2017/18.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Kungsgårdens skola inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Sandvikens kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Sandvikens kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Sandvikens kommun uppfyller författningarnas krav inom extra anpassningar och särskilt stöd.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Sandvikens kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Sandvikens kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Ana-Maria Koci Spång

Beslutsfattare

Signerat av: Ana-Maria Koci Spång

X Charlotte Ericsson

Föredragande

Signerat av: Charlotte Ericsson

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Kungsgårdens skola

Fakta om Kungsgårdens skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Sandvikens kommun under vårterminen 2018. Kungsgårdens skola besöktes av Skolinspektionen den 7 mars 2018 och den 8 mars 2018.

Kungsgårdens skola är en kommunal grundskola i Sandvikens kommun med elever från förskoleklass till årskurs 6. Enligt skolans uppgifter gick det vid tiden för Skolinspektionens tillsyn 166 elever på skolan. Skolan leds av en skolområdesrektor.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för de nationella proven i årskurs 3 läsåret 2016/17 nådde mellan 72,4 och 96,7 procent av eleverna kravnivån på de olika delproven i matematik, jämfört med riket där motsvarande resultat var mellan 79,6 och 96,5 procent. I svenska var det mellan 74,1 och 100 procent av eleverna som nådde kravnivån på de olika delproven, jämfört med riket där det var mellan 94,7 och 98,0 procent av eleverna som nådde kravnivån.

Årskurs 6

Enligt uppgifter i SIRIS för läsåret 2016/17 var den genomsnittliga betygspoängen på skolan lägre än genomsnittet i riket i samtliga ämnen med undantag av geografi där den genomsnittliga betygspoängen var något högre än genomsnittet i riket.

Den genomsnittliga betygspoängen på de nationella proven på skolan var lägre än snittet i riket i ämnena svenska, engelska och matematik läsåret 2016/17 enligt uppgifter i SIRIS.

Trygghet och studiero

Skolinspektionens enkät som genomfördes i årskurs 5 under våren 2017 visar att indexet för hur eleverna upplevde studiero var högre än det genomsnittliga indexet för alla elever som besvarat enkäten i enkätomgången (7,0 jämfört med 6,3). När det gäller området trygghet var indexet detsamma som för alla elever som besvarat enkäten i enkätomgången (8,3). Ett högt index indikerar en positiv uppfattning, på en indexskala från 0 till 10.

Skolinspektionens enkät för pedagogisk personal som genomfördes samtidigt visar att indexet för hur personalen upplevde området studiero var något lägre än det genomsnittliga indexet för all personal som besvarat enkäten i enkätomgången (6,8 jämfört med 7,0). Även när det gäller området trygghet var indexet något lägre än det genomsnittliga indexet för all personal som besvarat enkätomgången (7,6 jämfört med 8,2).